

Ki tud többet a kőolaj-feldolgozásról?

2. forduló

Kőolaj-feldolgozás

A Dunai Finomító egész területe ***fokozottan tűz- és robbanásveszélyes***

**Mire koncentrálj
az előadás alatt?**

4 dolog...

Mi a kőolaj desztilláció lényege?

Hogyan állítunk elő motorbenzint és gázolajat?

Mi a fáklyák szerepe a különböző technológiákban?

Mit jelent az energia hatékonyság?

EURAS OIL

Az OLAJIPAR számokban...

A 2. legfontosabb iparág a világon

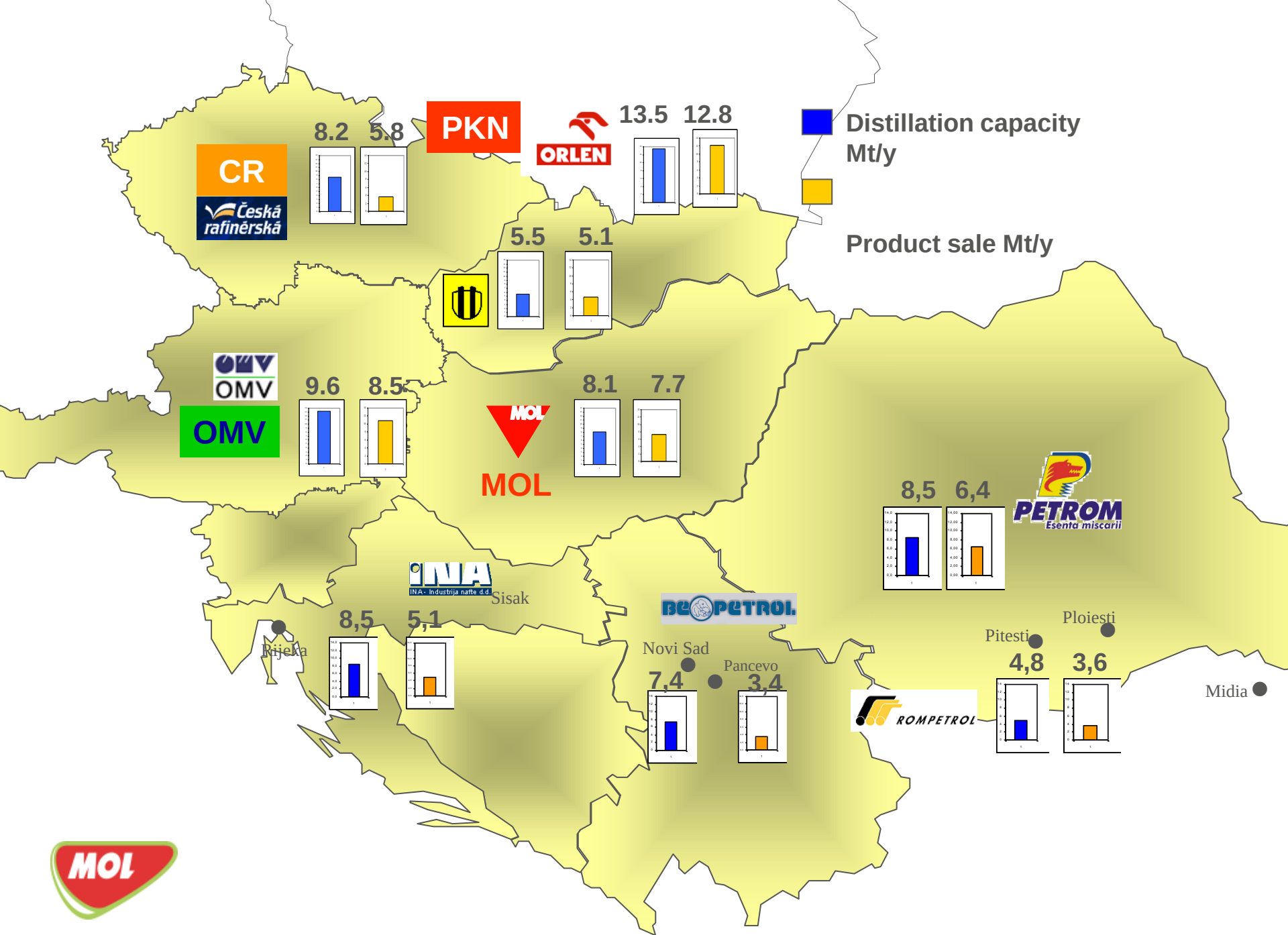
4 milliárd t/év kőolaj felhasználás

2 milliárd l/év benzin felhasználás Magyarországon
(40 millió tank; 1 tank 50 liter)

3 milliárd l/év gázolaj felhasználás Magyarországon
(60 millió tank; 1 tank 50 liter)

**Minden másodpercben egy
Audi A6 tudunk megtölteni a
Dunai Finomító termeléséből
(60 l/tank)**

A Dunai Finomító

Kb. 1300 focipálya

...és 1970-ben

Napjainkban...

Dunai Finomító, Százhalombatta

Alapítás éve: **1960**

Az első desztillációs üzem (AV-1) üzembe helyezése: **1965**

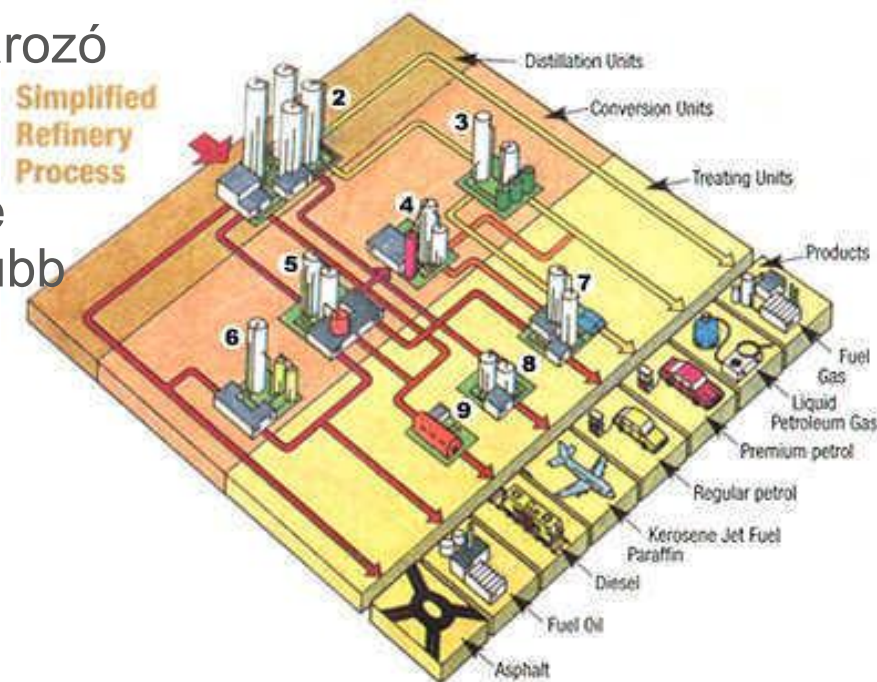
Jelenlegi desztillációs kapacitás: **8,1 milliót/év**

A Dunai Finomító Magyarország egyetlen kőolaj-feldolgozó finomítója

A közép-európai régió egyik meghatározó olajipari szereplője

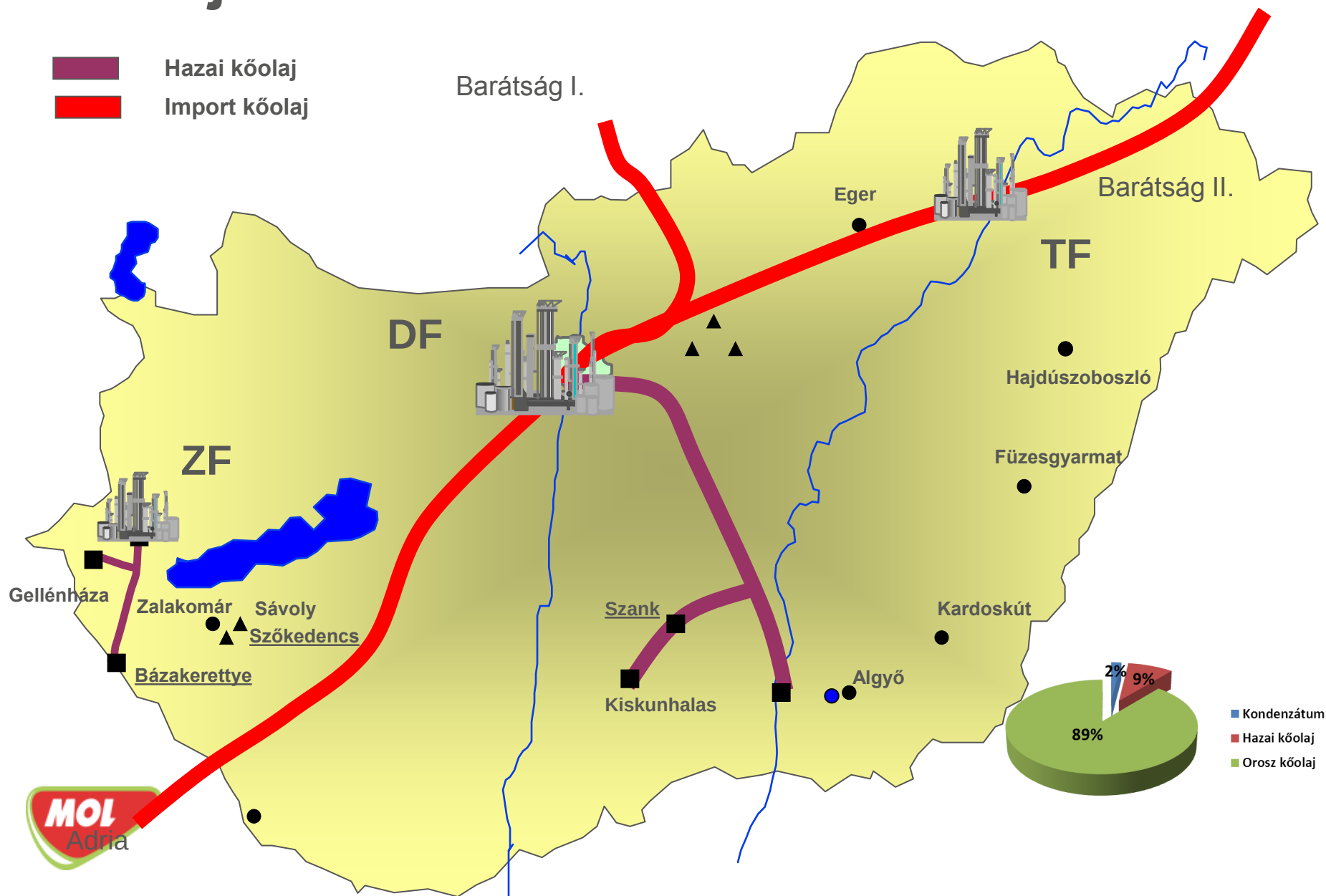
Az előállított üzemanyagok minősége maradéktalanul megfelel a legszigorúbb

EU követelményeknek is.

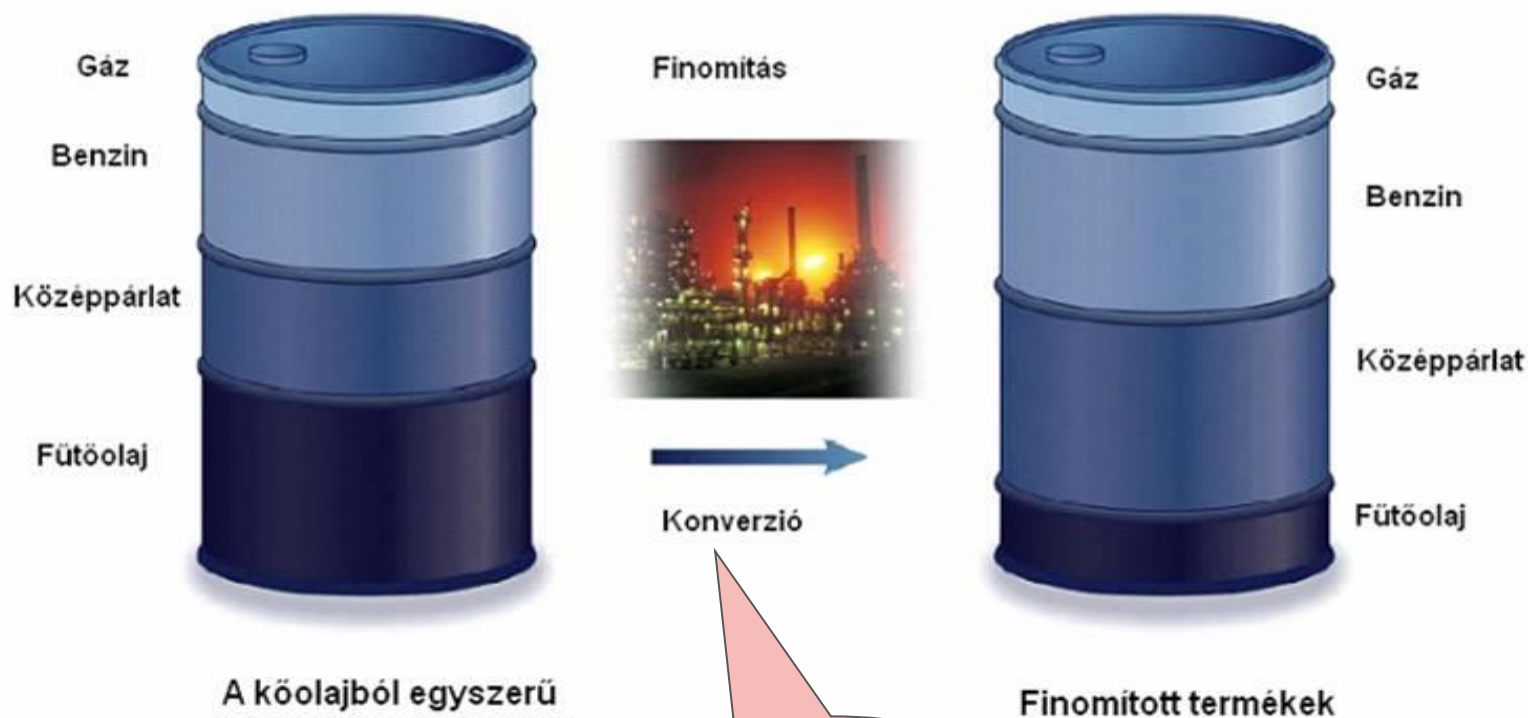

Kőolaj távvezetékek

A Finomítás célja

A piaci igényeknek megfelelő termékstruktúra előállítása.

A kőolajban található vegyületek kémiai átalakítása.

A kőolajok összetétele - 1

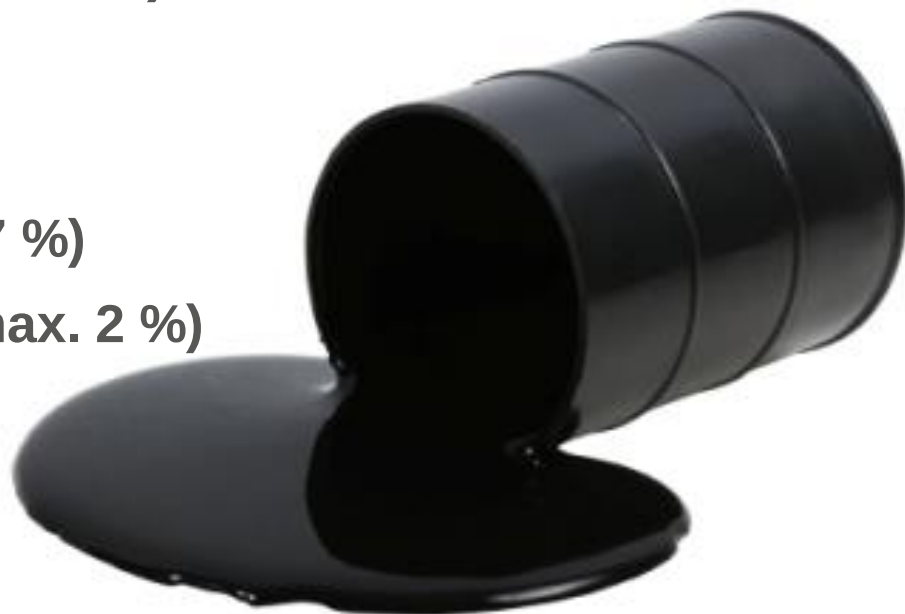
Biológiai eredetű, szerves anyagok bomlásterméke

Szénhidrogének komplex elegye

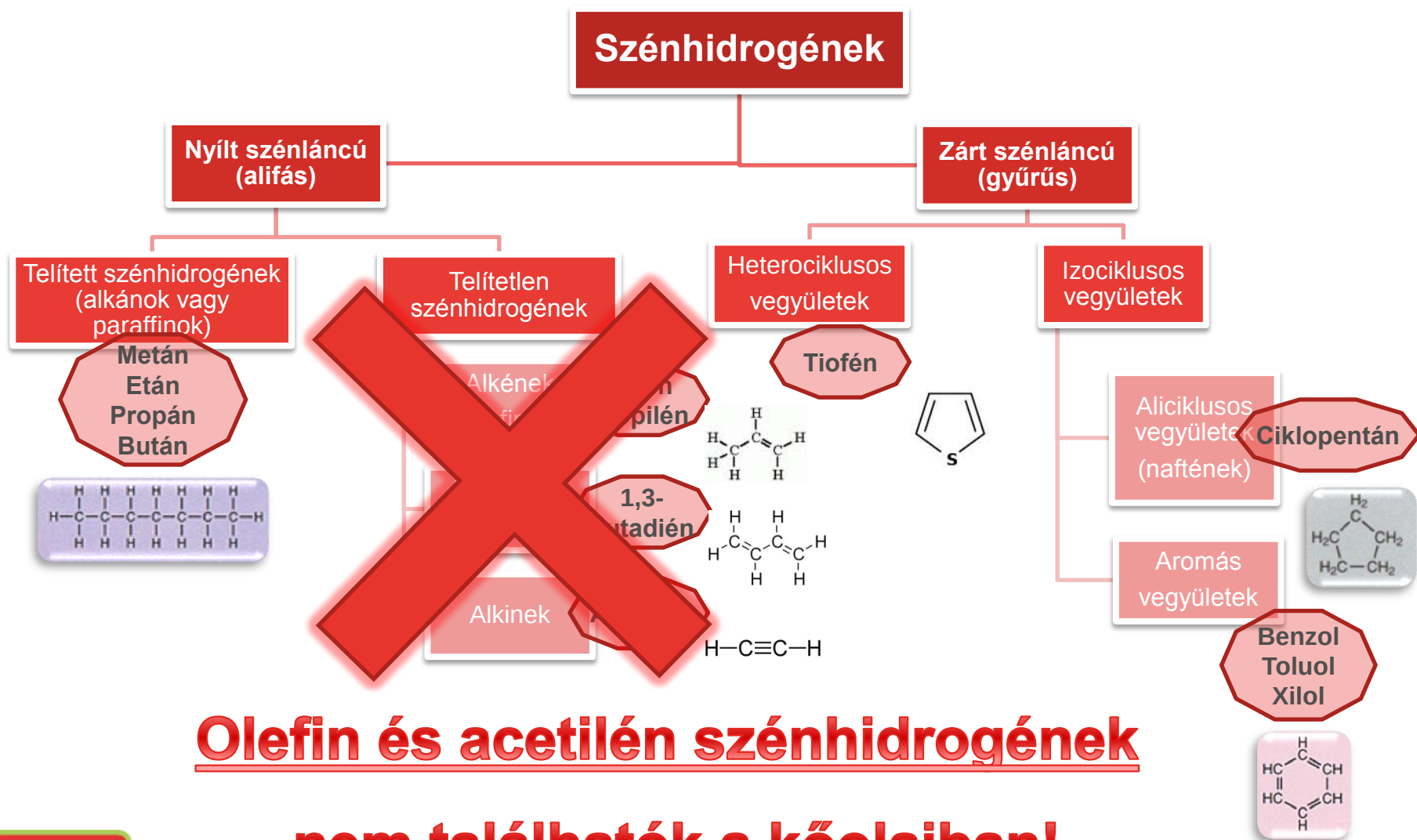
Heteroatomokat tartalmazó vegyületek

A kőolaj elemi összetétele (m/m%):

- ✔ **Szén: 83 – 87**
- ✔ **Hidrogén: 11 – 14**
- ✔ **Kén: 0,2 - 4,0 (max. 7 %)**
- ✔ **Nitrogén: 0,1 - 1.0 (max. 2 %)**
- ✔ **Oxigén: 0 - 0,5**
- ✔ **Fémek: 0 - 0,2**

A kőolajok összetétele - 2

Kőolaj jellemzői - 1

API sűrűség

50 felett	kondenzátum
33-50	könnyű kőolaj
24-33	közepes kőolaj
24 alatt	nehéz kőolaj

Kéntartalom

0,5 % alatt	alacsony kéntartalmú (édes)
0,5 % - 1,5 %	közepes kéntartalmú
1,5 % felett	magas kéntartalmú (savanyú)

Kőolaj jellemzői - 2

Kémiai jellemzők

Paraffin tartalom

Nafténes vagy aszfalténes

Folyási tulajdonságok

Viszkozitás

Folyáspont

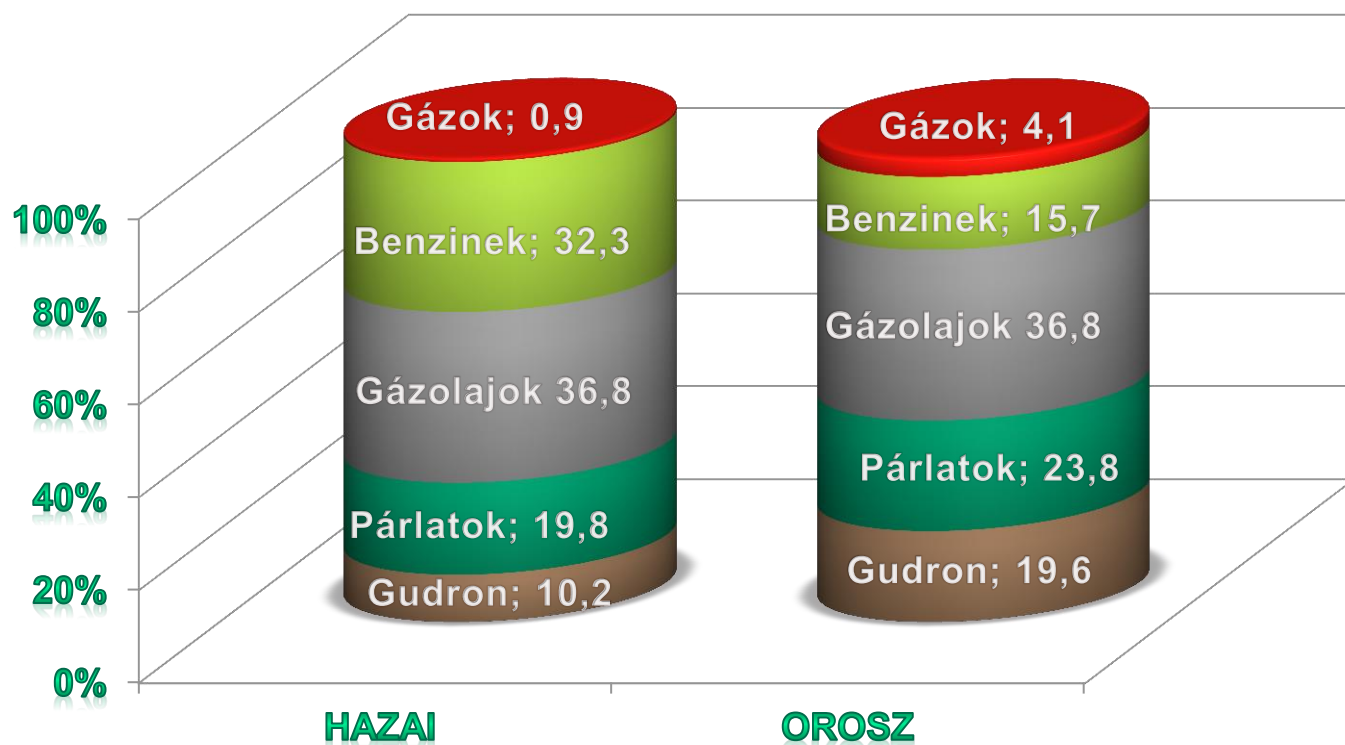
Ezek az adatok megtalálhatók
a kőolaj assay-ben!

**Több mint 200 fajta
kőolaj a világon**

A hazai és az orosz kőolajban lévő termékek aránya

KŐOLAJOK KOMPONENSEI

Finomítói technológiák

Fizikai folyamatok (elválasztás)

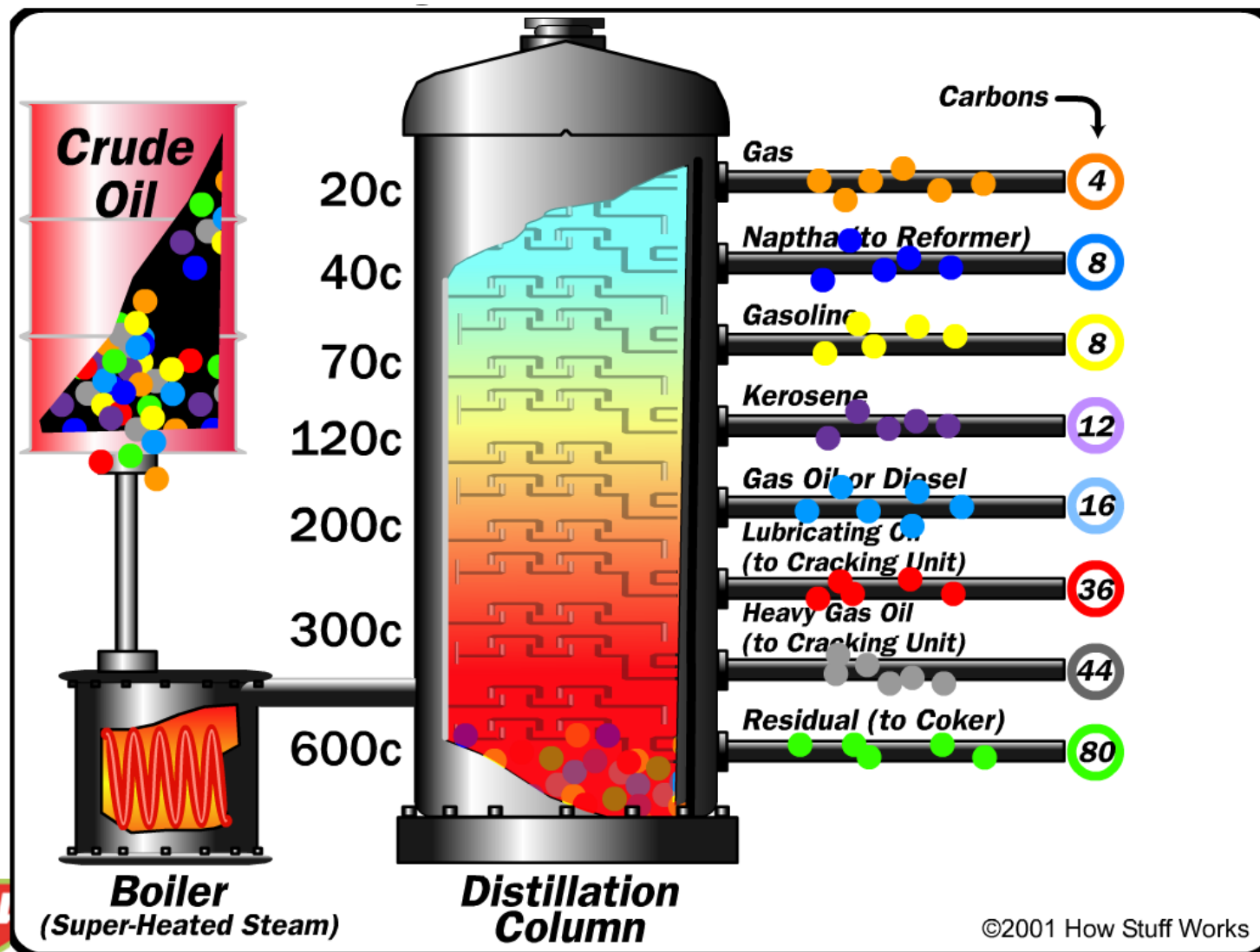
- ☛ sómentesítés
- ☛ desztilláció
- ☛ extrakció
- ☛ keverés

Kémiai folyamatok

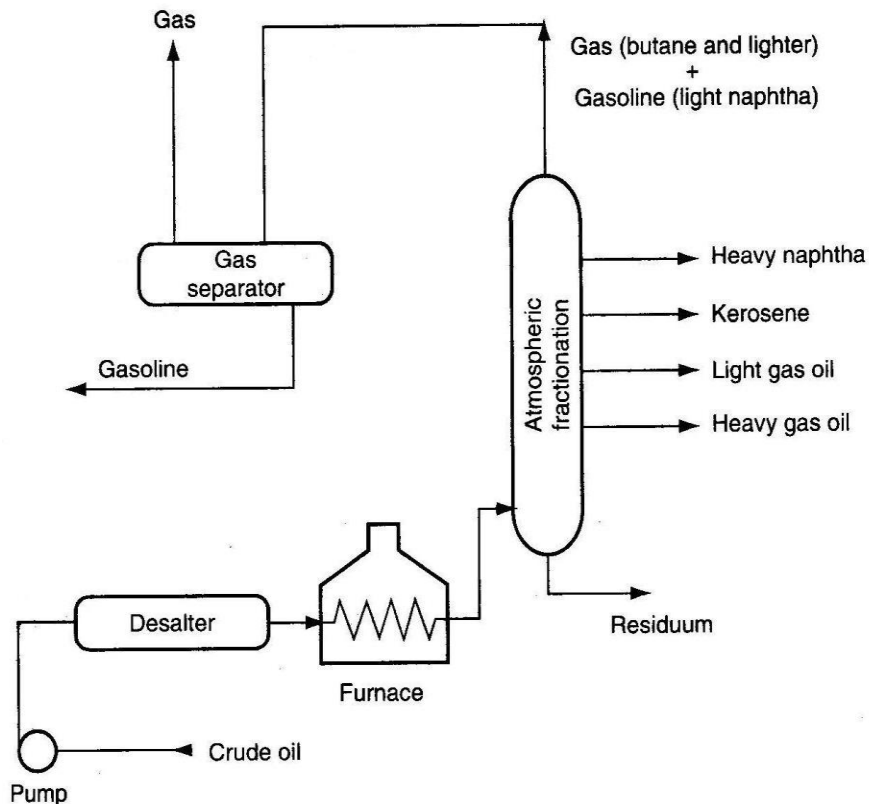
- ☛ krakkolás (termikus vagy katalitikus)
- ☛ reformálás
- ☛ addíció (alkilálás)
- ☛ modifikálás (izomerizáció)
- ☛ hidrogénezés

Desztilláció folyamata

Atmoszférikus desztilláció

Feladata:

A kőolaj forráspont szerinti szétválasztása különböző frakciókra.

Alapanyag: **Kőolaj ill. kondenzátum**

Termékek: **Fűtőgáz**
Cseppfolyós gázok
Benzinek
Petróleum
Gázolajok
Pakura

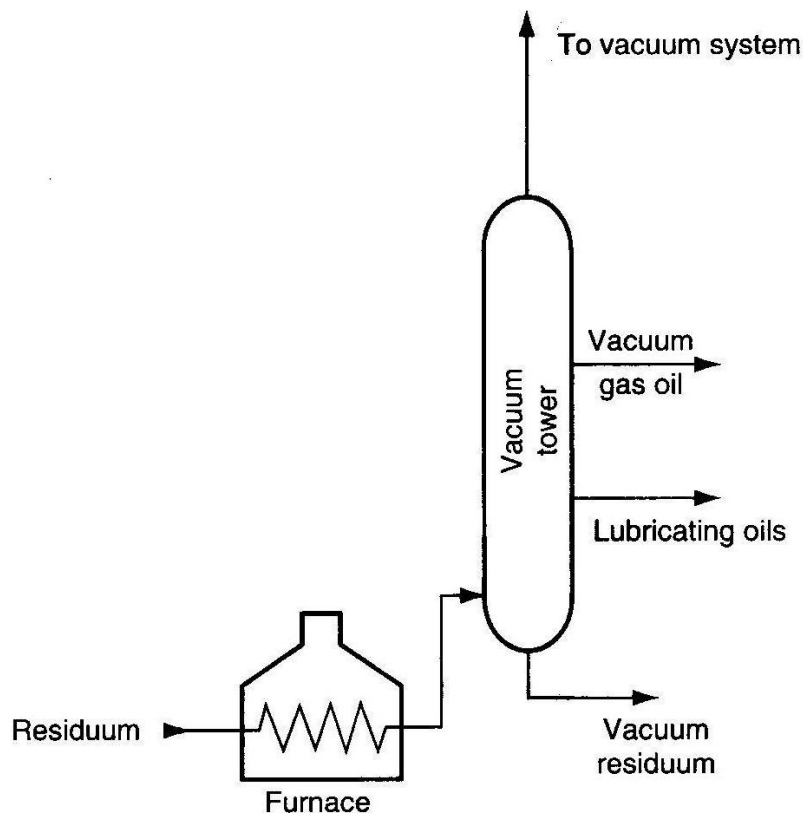
Paraméterek:

Alapanyag hőmérséklet: 280 – 300 °C

Vákuum desztilláció

Feladata:

A pakura forráspont szerinti szétválasztása különböző frakciókra.

Alapanyag:

Pakura

Termékek:

Vákuum gázolaj

Párlatok

Gudron

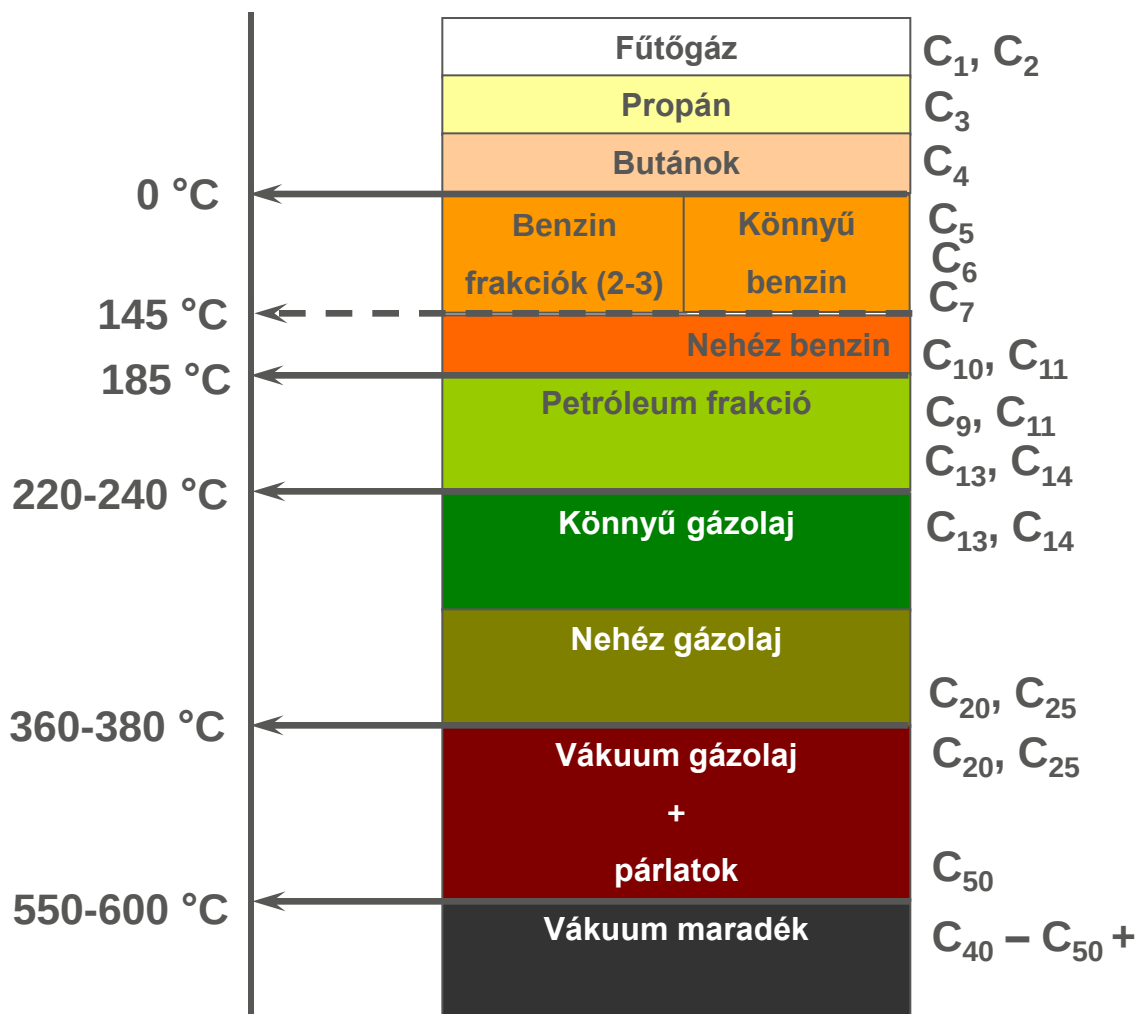
Paraméterek:

Pakura hőmérséklet: ~ 400 °C

Nyomás: 50 – 100 Hgmm

Forráspont tartományok

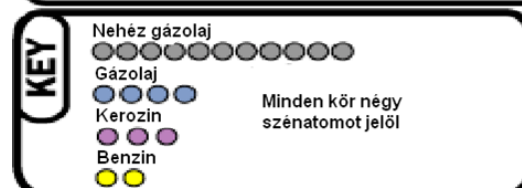
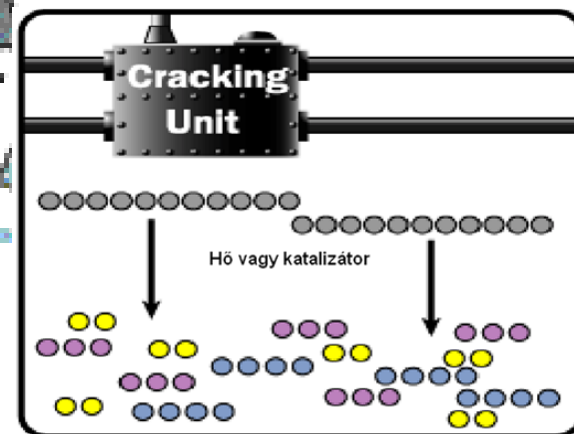
Forráspont, [°C]

AV üzem

Krakkolás

Katalitikus krakkolás

Feladata:

**Kénmentesített vákuum
párlatok krakkolása –
molekulatömeg és forráspont
csökkentés**

Alapanyag: **Kénmentesített
szélespárlat**

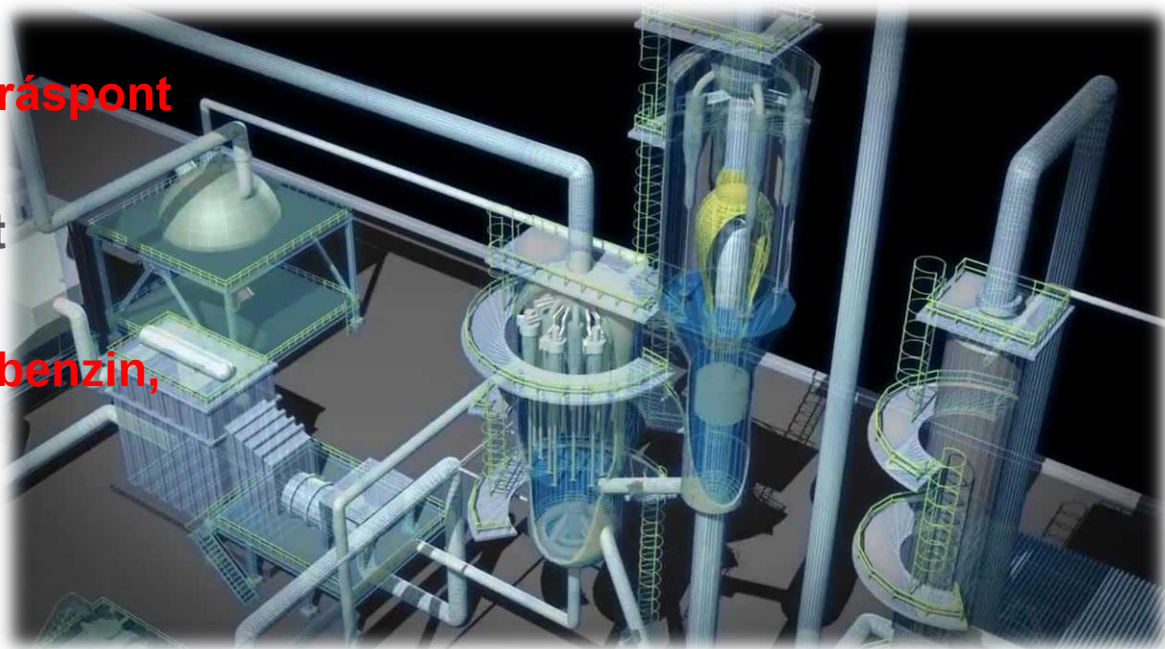
Termék: **C₃-C₄ elegy, krakkbenzin,
gázolaj (LCO)**

Paraméterek:

Hőmérséklet: 480 - 540 °C

Nyomás: 2 – 4 atm

Katalizátor: zeolitok (Al₂O₃ - SiO₂)

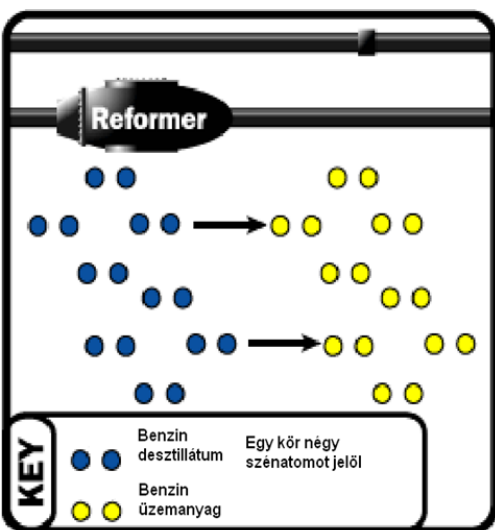
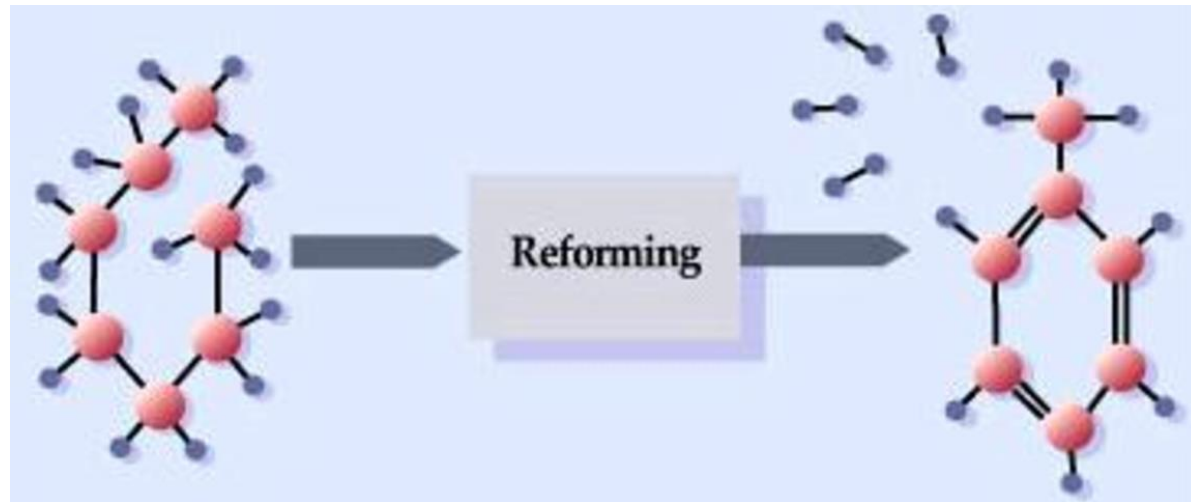

FCC üzem

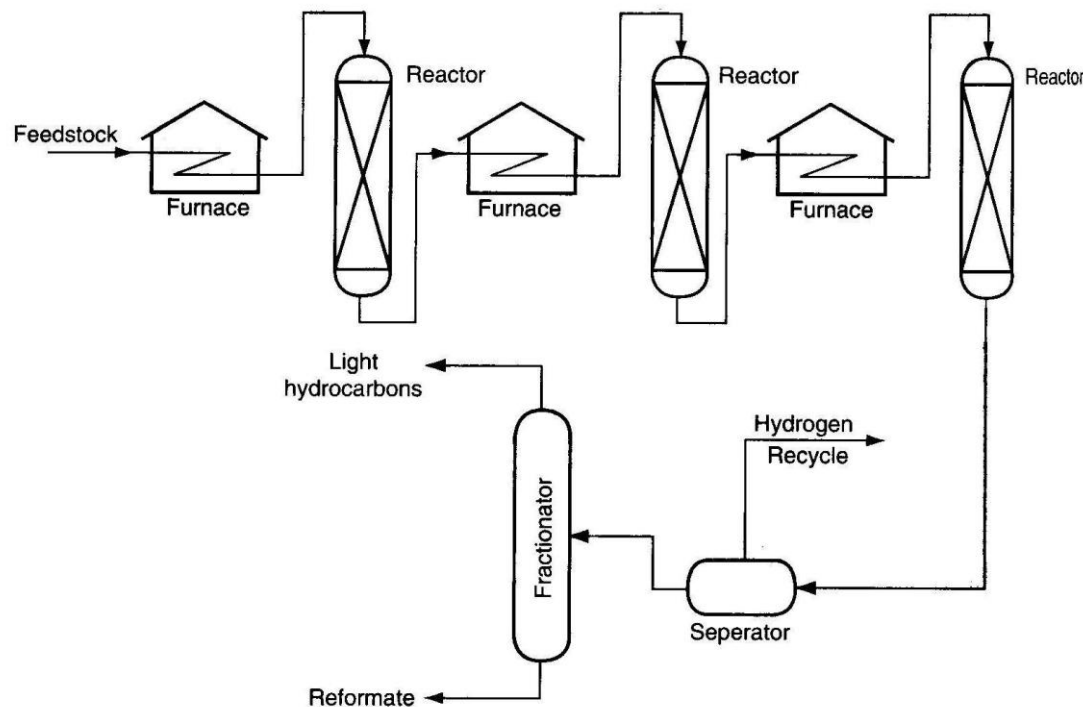
Reformálás

**Hidrogén
forrás**

Reformálás

Feladata:

**Magas oktánszámú
benzinkeverő komponens
(reformátum) előállítása, illetve
aromás alapanyag gyártása**

Alapanyag: **Kénmentesített
desztillációs benzin**

Termék: **reformátum, aromás
alapanyag**

Paraméterek:

Hőmérséklet: 450 - 550 °C

Nyomás: 45 – 50 atm

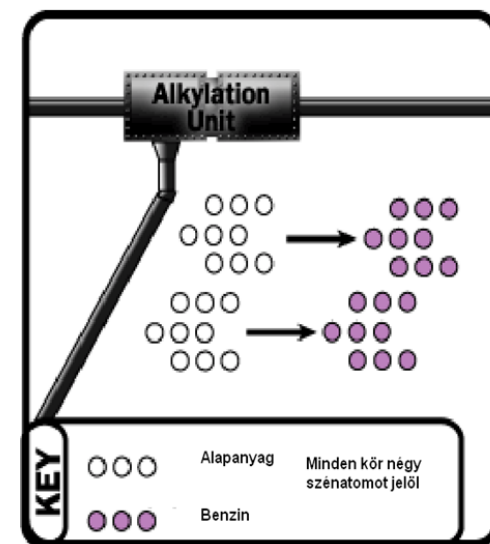
**Katalizátor: Pt-Re – Al₂O₃ /
zeolit– Cl**

Reformáló üzem

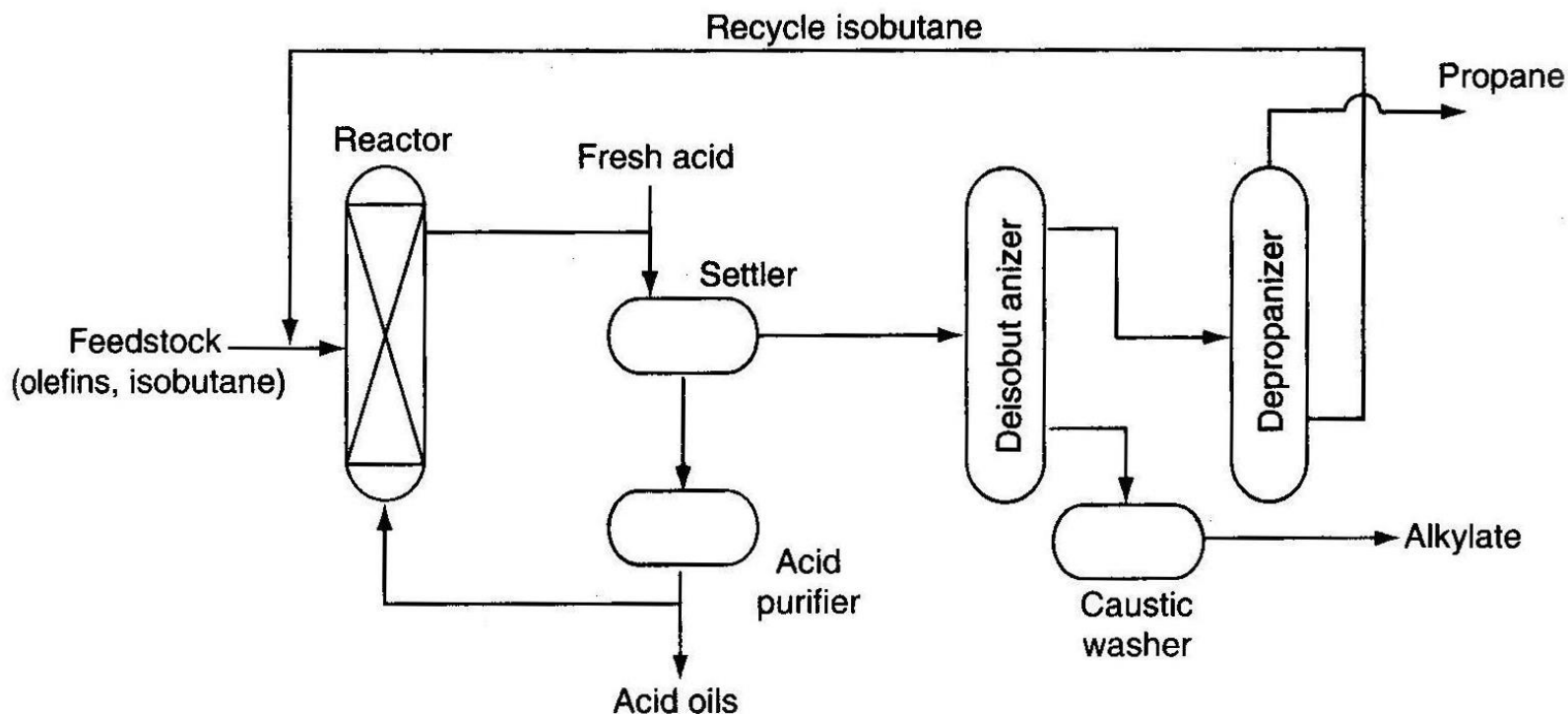

Alkilálás

Alkilálás

Feladata:

Motorbenzin keverőkomponenes előállítása. Az izobután és butének összekapcsolása magas oktánszámú izooktán eleggyé.

Alapanyag: **C₄ raffinát + izobután**

Termék: **Alkilát**

Paraméterek:

Hőmérséklet: 1 - 40 °C

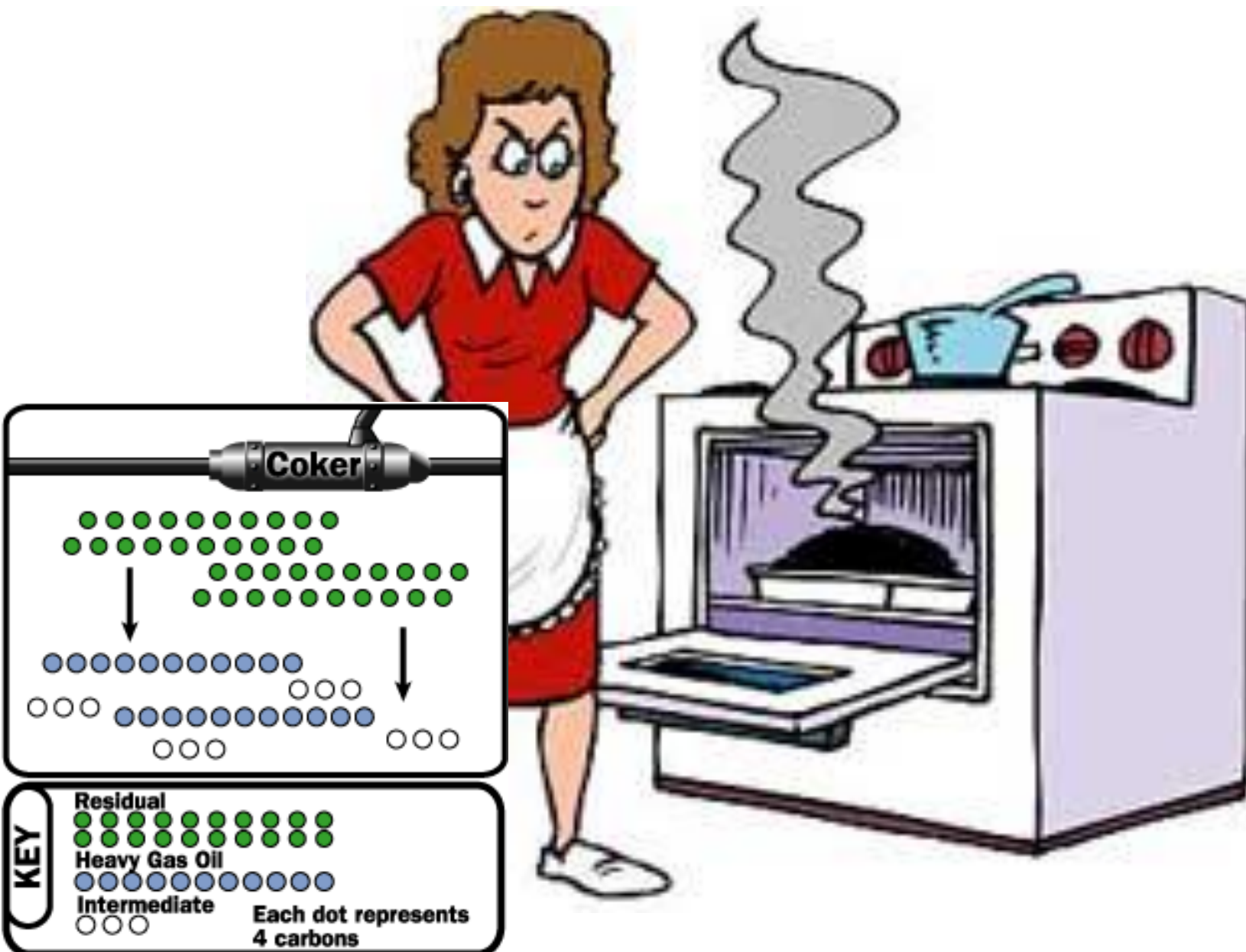
Nyomás: 1 – 10 atm

Katalizátor: H₂SO₄; HF

HF Alkiláló üzem

Késleltetett kokszolás

Késleltetett kokszoló

Késleltetett kokszolás

Feladata:

**az alapanyag nehezebb
komponensei szilárd koksszá
alakulnak, miközben értékes,
könnyebb termékek képződnek.**

/kénmentesíteni kell/

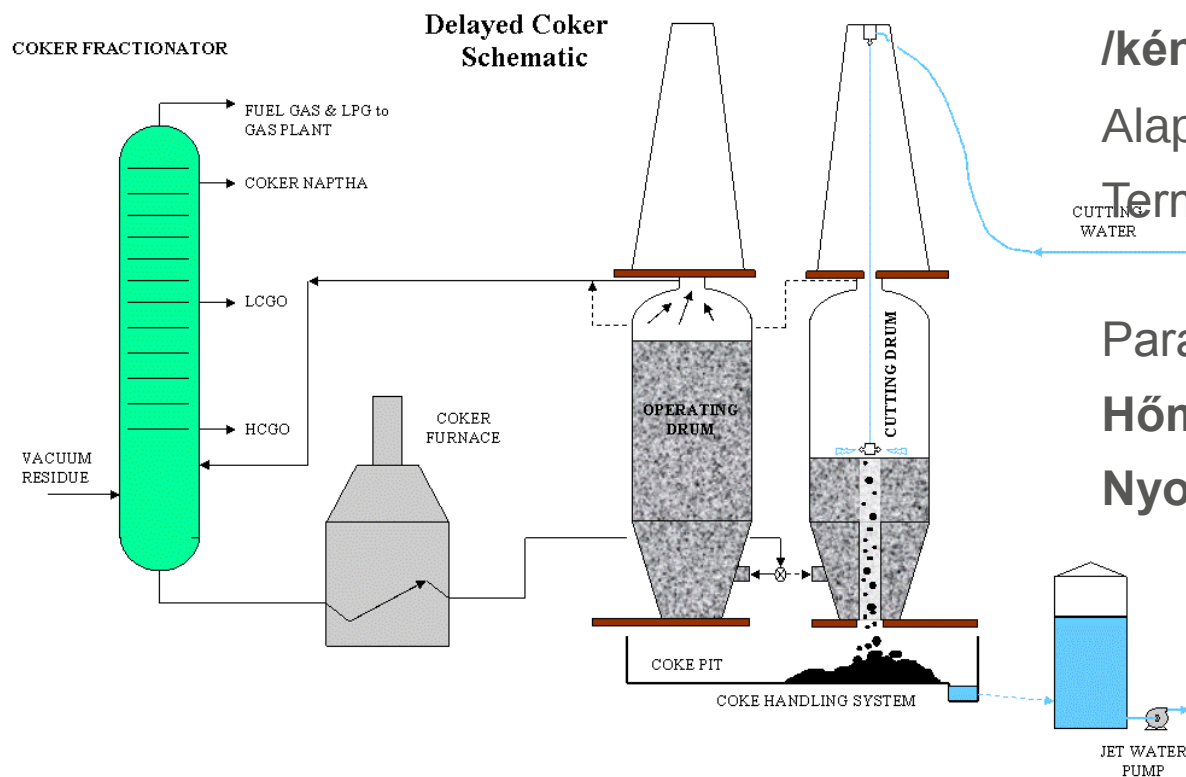
Alapanyag: **gudron**

Termék: **gázok, benzin, gázolaj,
koksz**

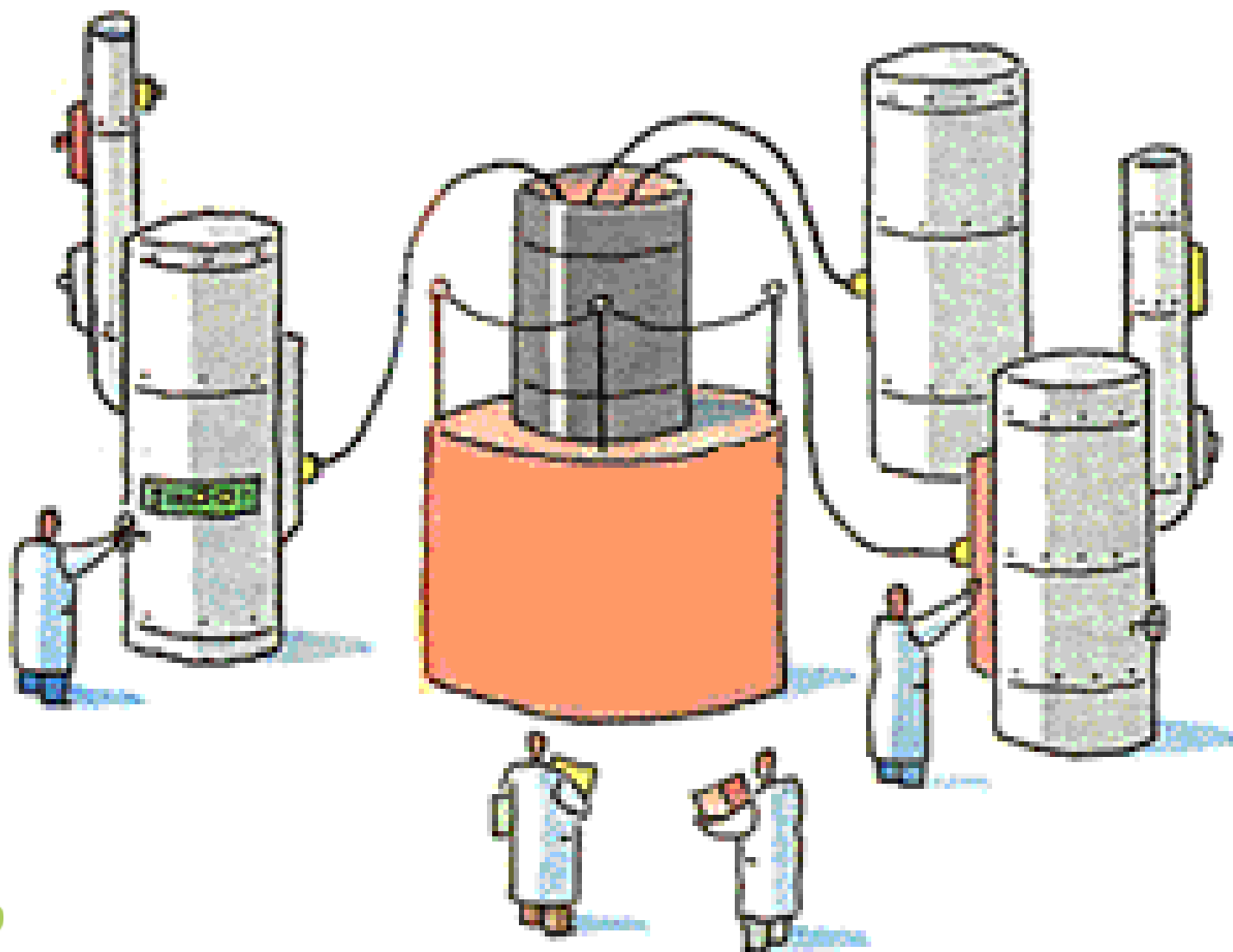
Paraméterek:

Hőmérséklet: 480 - 520 °C

Nyomás: 1 – 5 atm

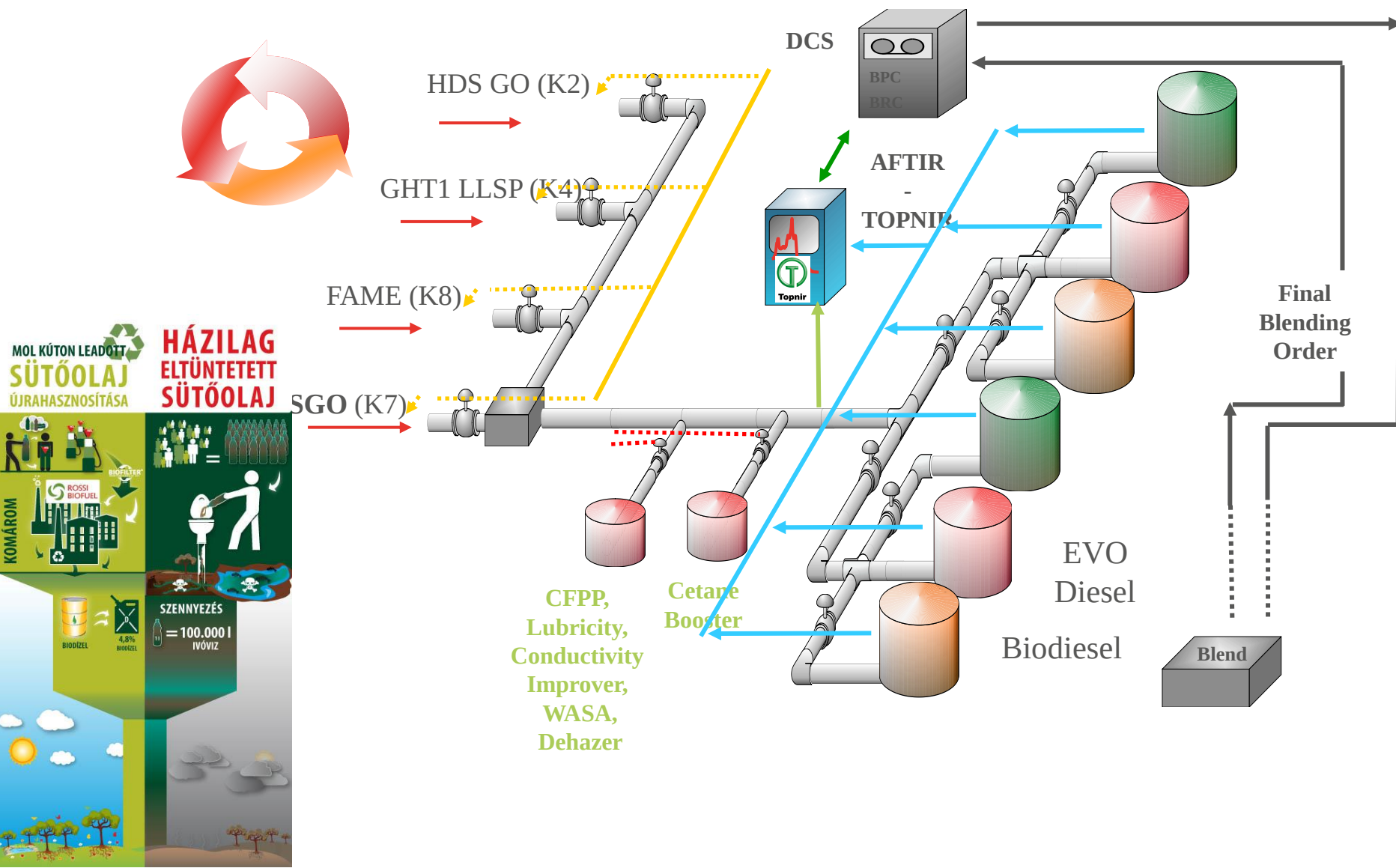

Keverés

Gázolajkeverés

Hidrogén gyártás

Feladata:

**Hidrogén előállítása a hidrogénező,
kénmentesítő üzemek részére**

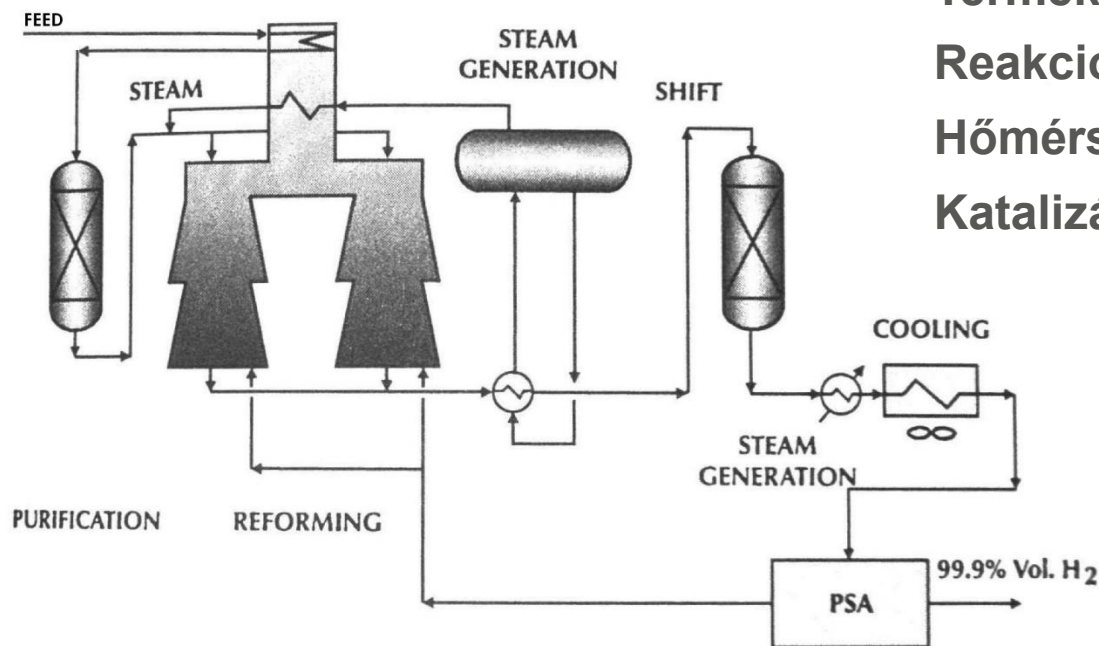
Alapanyag: **metán + víz**

Termék: hidrogén (99,9 % tisztaságú)

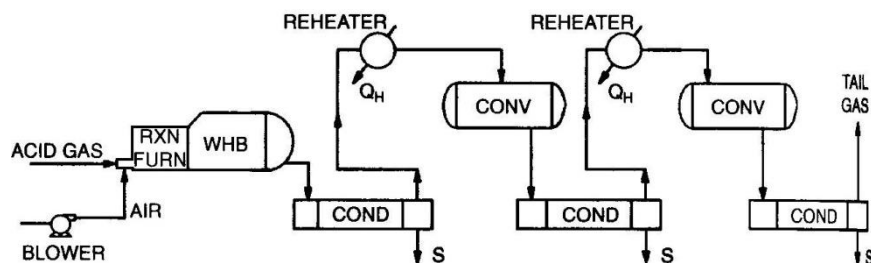
Reakció: $\text{CH}_4 + \text{H}_2\text{O} = \text{CO} + 3 \text{H}_2$

Hőmérséklet: 800 – 850 °C

Katalizátor: $\text{Ni}/\text{Al}_2\text{O}_3$

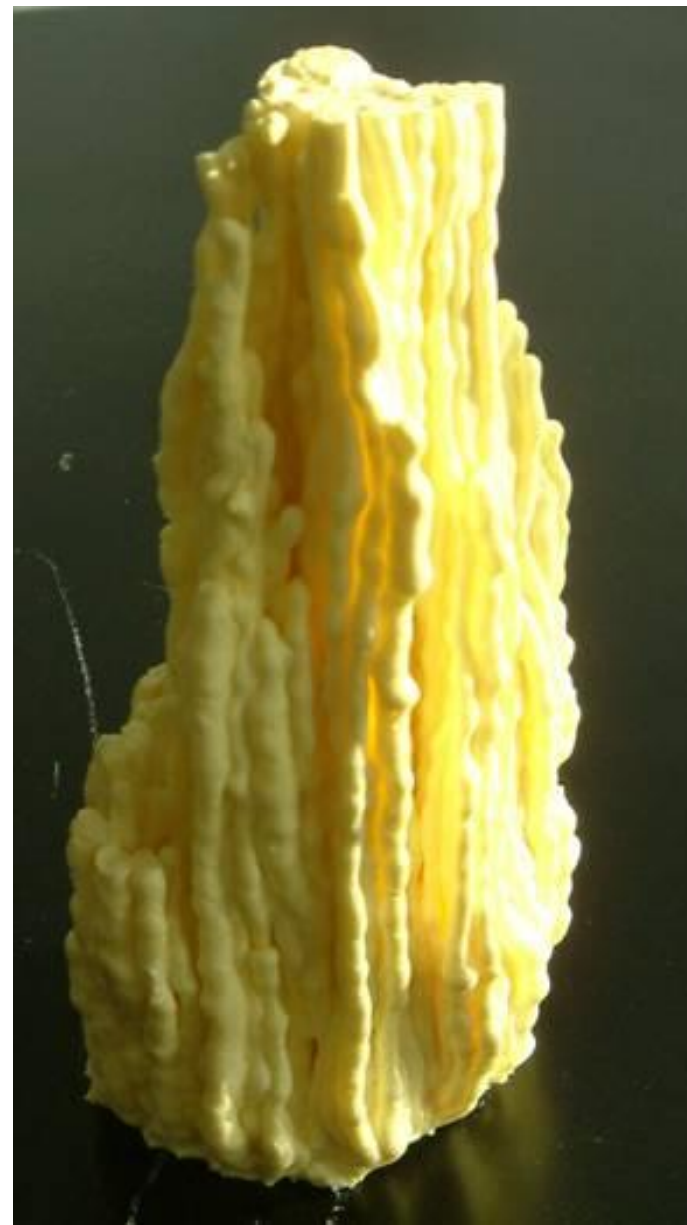
Claus eljárás - kénkinyerés

Termikus reakció (1000 - 1400 °C)

Katalitikus reakció (200 - 340 °C)

A fáklyák szerepe

A technológiában nem hasznosítható gázok:

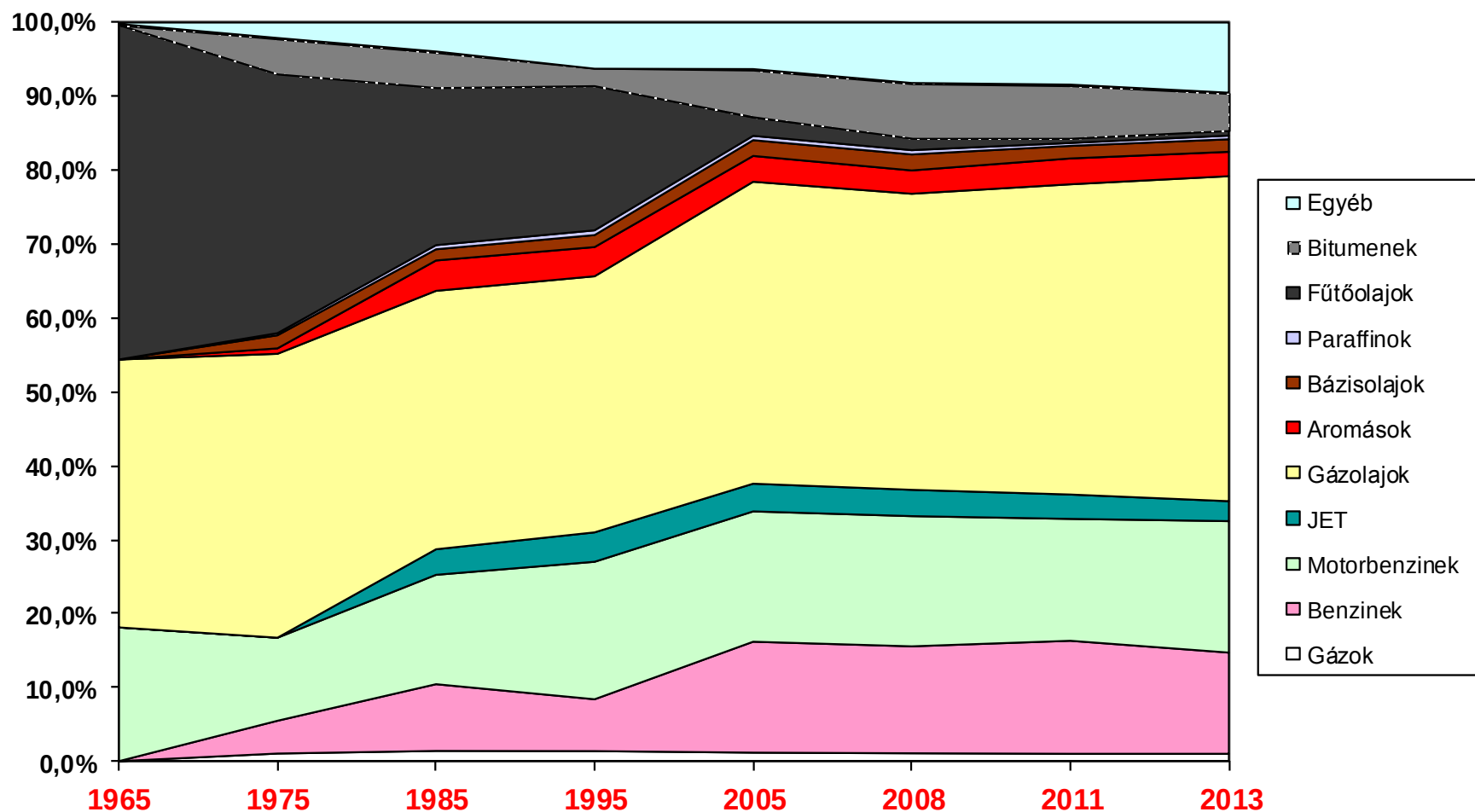
- ☛ Kis nyomás
- ☛ Szennyezettség
- ☛ Kis mennyiség

Biztonsági lefúvatási lehetőség

- ☛ Üzemzavar esetén a szénhidrogén gázok gyors, biztonságos leürítése a berendezésekből.

A Dunai Finomító termékstruktúrájának változása a kezdetektől

A Finomító főbb termékcsoportjai - I

Termékcsoport	Termékek	Felhasználási terület
Cseppfolyós gázok	PB, Propán, Bután, Propilén	Vegyipar, Motorhajtóanyag
Motorbenzinek	ESZ 95, EVO NEO	Motorhajtóanyag
Vegyipari benzin		Petrolkémiai alapanyag
Petróleum	JET	Repülőgép üzemanyag
Gázolajok	MSZ EN 590, EVO Dízel	Motorhajtóanyag
Aromások	Benzol, toluol, xilol, o-xilol	Oldószerek, petrolkémiai alapanyagok
Fűtőolaj	FA 60/80	Fűtőanyag
Bitumen	Útépítő bitumen Modifikált bitumen	Építőipar (aszfalt, zsindely)
Egyéb termékek	Propilén Kén Koksz Bázisolaj Paraffin	Petrolkémiai alapanyag Kénsav gyártás Fűtőanyag Kenőanyag gyártás Gyertya, élelmiszeripar, kozmetika

A Finomító főbb termékcsoportjai - II

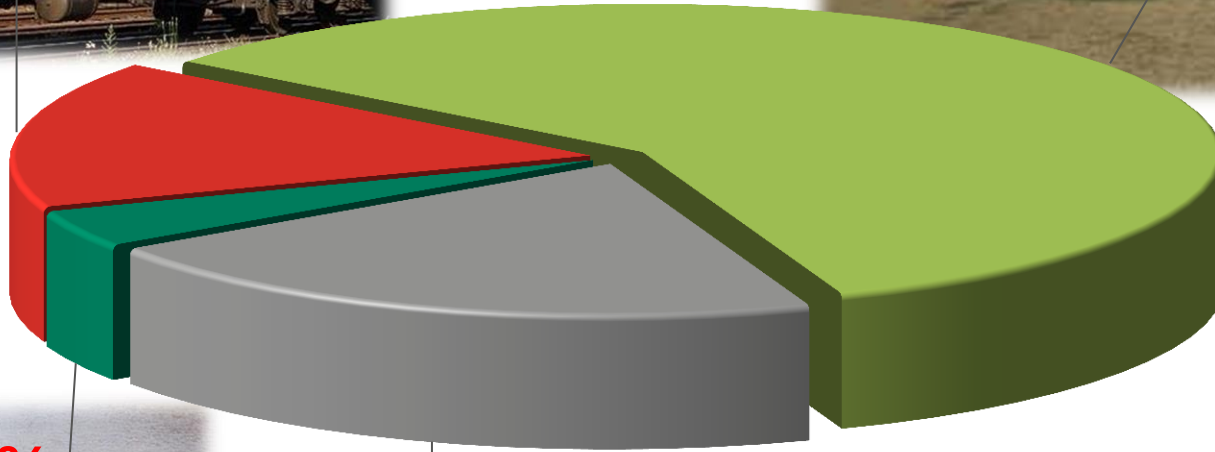
Termékcsoport	Fontosabb előírások	
	Paraméter	Előírás
Motorbenzin (95)	Oktánszám (min)	95; 85
	Kéntartalom (max) [ppm]	10
	Olefin tartalom (max) [%]	18
	Benzol tartalom (max) [%]	1
	Aromás tartalom (max) [%]	35
Diesel gázolaj	Cetánszám (min)	51
	Kéntartalom (max) [ppm]	10
	Policiklikus aromás tartalom (max) [%]	11
	Sűrűség (max) [g/cm ³]	0,845
	CFPP (max) [°C] nyár / tél	+5 / -20

MOL finomítók, telepek és terméktávvezetékek

Termékszállítás típusai és megoszlása

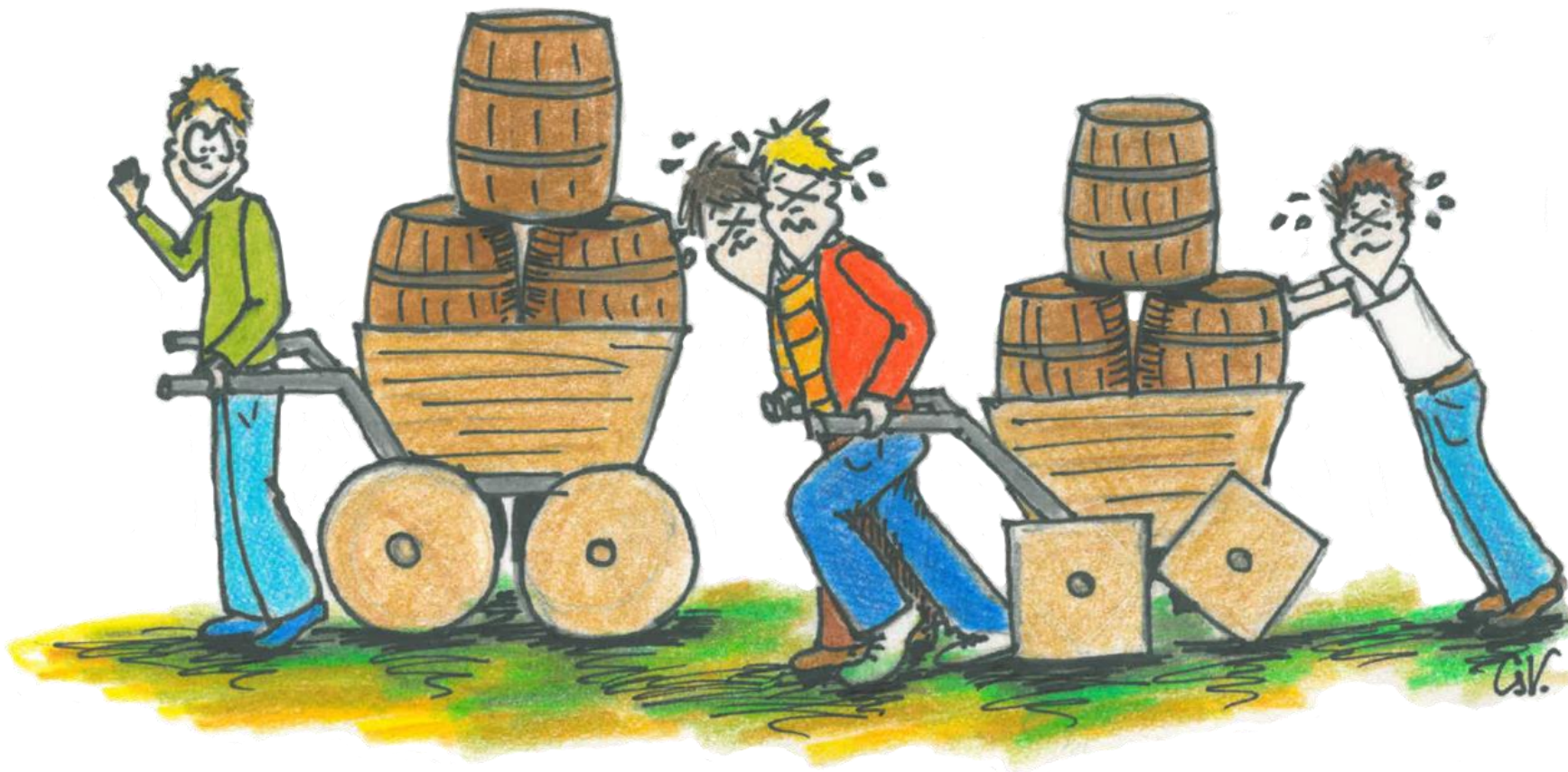

Energia hatékonyság

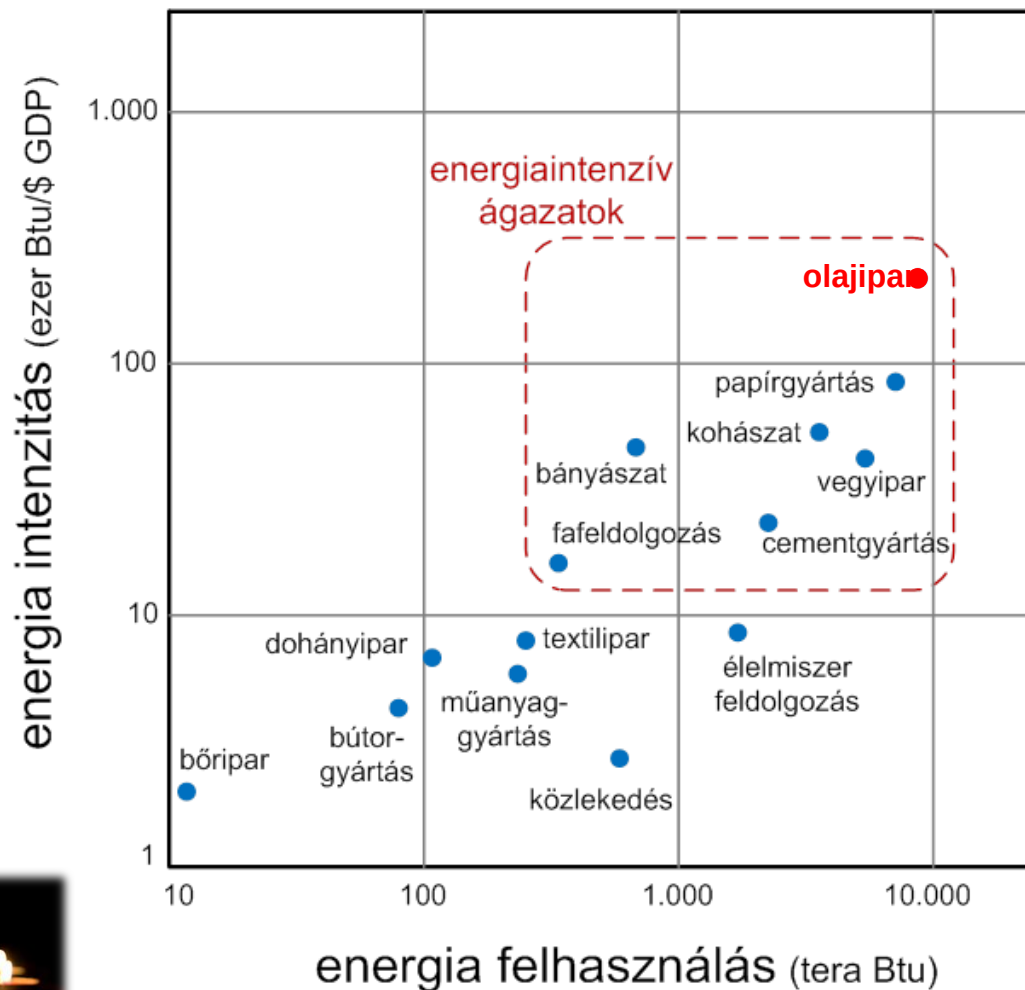

Mi jelent a hatékonyság?

Könnyűipar – Nehézipar – Olajipar

Energiafajták

villamos energia

földgáz

gőz

DUFI vs. Debrecen

=

3

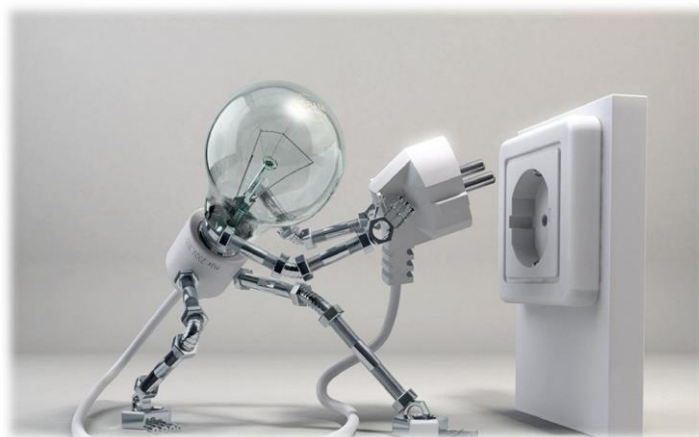
×

Debrecen

1 óra

40 év

Villamos energia

Víz

RÉGEN

MOST

Ötthon

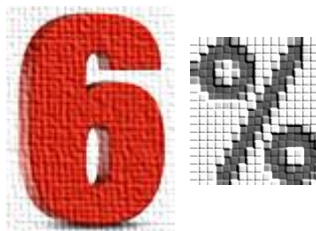

FINOMÍTÓ

Fűtőanyag

2013

350 millió Ft

=

=

=

=

Mire emlékszel?

4 dolog, amire koncentrálj az előadás alatt!

Mi a kőolaj desztilláció lényege?

EURAS OIL

4 dolog, amire koncentrálj az előadás alatt!

Hogyan állítunk elő motorbenzint és gázolajat?

EURAS OIL

4 dolog, amire koncentrálj az előadás alatt!

Mi a fáklyák szerepe a különböző technológiákban?

EURAS OIL

4 dolog, amire koncentrálj az előadás alatt!

Mit jelent az energia hatékonyság?

EURAS OIL

Látványosan a kőolaj keletkezéséről és feldolgozásáról...

http://scienetlinks.com/interactives/energy/interactive/api_treat_012810.swf

